

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ขณะที่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และกำลังพัฒนานั้นจำเป็นต้องอาศัย การปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ ความปลอดภัยของประชาชน จึงเป็นเรื่องที่จะต้องได้รับการ พิจารณาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแม้ว่าอาชญากรรมจะเป็น ปრაกฏการณ์ที่ต้องมีอยู่ในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้น ประชาชนย่อม เกิดความหวาดหวั่นไม่มั่นใจในสวัสดิภาพของตนเอง (สุวรรณ สุวรรณเวโช 2531: 24)

การป้องกันอาชญากรรม หรือการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ว่า จะใช้กำลังตำรวจ เครื่องมืออุปกรณ์มากมายเพียงใด หากขาดซึ่งทรัพยากรที่สำคัญอันได้แก่ ความร่วมมือจากประชาชนแล้วการดำเนินการต่างๆของตำรวจไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรและยาก แก่การไปถึงเป้าหมายของการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ตำรวจทำงานฝ่ายเดียวก็ไม่อาจบรรลุ เป้าหมายของการลดอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องสร้างความร่วมมือร่วมใจ ให้เกิดขึ้นระหว่างตำรวจกับประชาชน เพื่อรณรงค์ต่อการแก้ไขอาชญากรรมทุกรูปแบบ

กองบัญชาการตำรวจนครบาล เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบรักษาความสงบ เรียบร้อยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (กองบัญชาการตำรวจนครบาล 2529: 12) จากลักษณะที่แตกต่างไปจากเมืองอื่น ๆ ของประเทศโดยเฉพาะทางด้านลักษณะของพื้นที่ที่ประกอบ ไปด้วยสถานที่สำคัญเกือบทุกสถาบัน ไม่ว่าจะเป็นด้านกาบริหาร การปกครอง การศึกษา การเมือง สังคมวิทยา เทคโนโลยี แรงงานหรือการศาสนา มีผลทำให้กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์ รวมของทุกสิ่งทุกอย่าง อันนำมาซึ่งความแออัดทั้งด้านประชากรและสิ่งปลูกสร้าง สานพาหนะ และ เส้นทางคมนาคม ที่สำคัญคือการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากร

ปัญหาการว่างงานของประชาชนเพิ่มมากขึ้น ความสับสนวุ่นวายในการทำมาหาเลี้ยง ชีพและการประกอบธุรกิจประจำวันของประชาชน ความเสื่อมทางด้านศีลธรรมจิตใจของคนในเมือง

ทำให้เกิดสภาพความเป็นอยู่ของประชากรในกรุงเทพมหานคร จึงแตกต่างจากความเป็นอยู่จากประชากรในชนบท ความที่กรุงเทพฯ มาเป็นลักษณะสังคมการเมือง การดำรงชีวิตจึงเป็นลักษณะของการแข่งขัน ความสัมพันธ์ของบุคคลในชุมชนหมู่บ้านเดียวกันก็ไม่มีเหมือนอย่างเช่นส่วนชนบทที่มีแต่ความผูกสัมพันธ์อันดี จึงเป็นช่องโหว่โอกาสให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในสังคมไทยที่สมาชิกในชุมชนไม่ได้ร่วมมือป้องกัน การประทุษร้ายต่อทรัพย์สินในเคหสถาน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเยาวชนประพฤติตนไม่สมควร เบี่ยงเบนไป จึงเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย ซึ่งกองบัญชาการตำรวจนครบาลก็ต้องควบคุม ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมต่าง ๆ โดยอาศัยหลักชุมชนสัมพันธ์ คือการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ในอันที่จะช่วยสอดส่อง เป็นหูเป็นตาแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจนครบาลจึงได้จัดตั้งตำรวจบ้านขึ้น โดยการเลือกส่วนตัวบุคคล ซึ่งเป็นประชาชนในชุมชนหมู่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเป็นพลเมืองดี ไม่ว่าจะบุคคลมีอุดมการณ์ มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้ากับบุคคลได้ทุกระดับชั้น มีบุคลิกภาพดี มีความรู้ความสามารถ ต้องอดกลั้น อดทน มีลักษณะผู้นำ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในตัวตำรวจบ้าน ในส่วนของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากมายเพียงใด เพื่อที่จะได้ทราบเป็นข้อมูล อันจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้มีความรู้ในทางการเมือง และมีส่วนร่วมในกิจการต่าง ๆ ซึ่งจะทำการปฏิบัติงานในการป้องกันอาชญากรรมดีขึ้นและมีประสิทธิภาพสูง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยทางด้านภูมิหลังของตำรวจบ้านกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2. ตำรวจบ้านมีความสนใจในกิจสาธารณะสูง น่าจะมีความสนใจในทางการเมืองสูงด้วย
3. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของตำรวจบ้านในทางการเมือง

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง ศึกษากรณีความสัมพันธ์กับทางราชการ ของตำรวจบ้านในกองบัญชาการตำรวจนครบาลนี้ ศึกษาเฉพาะทางตำรวจบ้านในเขตกองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวน 10 รุ่น จำนวน 493 นาย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษามีส่วนร่วมทางการเมือง นั้นผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังต่อไปนี้
 ตัวแปรต้น คือ ภูมิหลังส่วนตัว ได้แก่ ที่อยู่อาศัย ลักษณะที่ตั้งบ้านเรือน อาชีพ อาชีพพิเศษ สถานภาพการสมรส อาชีพ การศึกษา รายได้ ประสบการณ์ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของตำรวจบ้าน ตัวแปรตาม คือ ความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของตำรวจบ้าน ได้แก่ ด้านความสนใจในกิจกรรมสาธารณะจิตใจที่เห็นแก่ส่วนรวม

สมมุติฐานการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของตำรวจบ้านนั้น ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบหลักที่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในทางความคิดเห็นทางการเมืองนั้น น่าจะมีปัจจัยจากสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมเป็นตัวกำหนดมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่สำคัญคือ

1. ภูมิหลังของตำรวจบ้าน อาชีพ อาชีพพิเศษ การศึกษา รายได้ ประสบการณ์ ของตำรวจบ้านที่แตกต่างกัน จะทำให้ตำรวจบ้านมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน
2. สภาพที่อยู่อาศัย ที่ต่างกันของตำรวจบ้านจะทำให้ตำรวจบ้านมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นไปโดยความสมัครใจ (voluntary activities) ของสมาชิกของสังคม ในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งอาจจะประสบความสำเร็จหรือไม่ก็ตาม อาจมีการจัดระเบียบหรือไม่มี อาจเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องก็ตาม

ชุมชนสัมพันธ์ หมายถึง งานสำรวจชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำรวจได้จัดทำขึ้น เพื่อให้กลุ่มชนในชุมชนเกิดการรวมตัวกัน มีความสัมพันธ์ต่อกัน ร่วมมือประสานการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจในการแก้ไขปัญหา

สมาชิกตำรวจบ้าน หมายถึง บุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี ประกอบอาชีพสุจริต และไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือบุคคลไร้ความสามารถหรือผู้ติดยาเสพติดให้โทษ หรือผู้ไม่พึงปรารถนาของสังคมผู้มีอำนาจในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากกรรมการตำรวจบ้าน

พื้นที่เป้าหมาย หมายถึง ชุมชนที่ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่สำหรับชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ปฏิบัติงาน

เขตพื้นที่ปฏิบัติงาน หมายถึง พื้นที่ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาลพระนครเหนือ กองบังคับการตำรวจนครบาลพระนครใต้ หรือกองบังคับการตำรวจนครบาลธนบุรี รวม 69 สถานีตำรวจ

โครงการตำรวจบ้าน หมายถึง โครงการที่กองบัญชาการตำรวจนครบาลจัดตั้งขึ้น เป็นการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม อันก่อให้เกิดความตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ในการป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของตนเองให้พ้นจากปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ เพื่อเพื่อประสิทธิภาพในการรักษาความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนกับตำรวจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงระดับความสนใจทางการเมือง และความสนใจในกิจกรรมสาธารณะของตำรวจบ้าน
2. เพื่อให้ทราบถึงตำรวจบ้านมีความสนใจในสาธารณะก็น่าจะมีความสนใจในทางการเมืองสูงอีกด้วย

3. เพื่อทราบถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของตำรวจบ้านในทางการเมือง
4. เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ทางราชการต่อไป

การนำเสนอผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยแบ่งเป็น 5 ส่วนดังนี้

บทที่ 1 นำเสนอความเป็นมาของปัญหา ตำรวจบ้านเป็นองค์กรหนึ่งที่ตั้งขึ้นมาเพื่อแสวงหาความสนับสนุนการปราบปรามอาชญากรรมของกรมตำรวจ การวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านภูมิหลังของตำรวจบ้าน ความสนใจในกิจสาธารณะ และเป็นการศึกษาข้อคิดเห็นของตำรวจบ้าน โดยมีขอบเขตการวิจัยตำรวจบ้านในเขตกองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวน 493 นาย

บทที่ 2 นำเสนอแนวความคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระดับการมีส่วนร่วม แบบแผนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ฐานของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง สาเหตุของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม

บทที่ 3 เป็นการนำเสนอระเบียบวิธีการวิจัย การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย การกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย การกำหนดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์สถานการณ์ของตำรวจบ้าน การวิเคราะห์ความคิดเห็น การพิสูจน์สมมติฐาน โดยการใช้ค่าร้อยละในการทดสอบสมมติฐาน

บทที่ 5 สรุปพร้อมทั้งข้อเสนอแนะบางประการในการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์